

COLLECTIE
OVERIJSEL

Afwegingskader acquisitie archieven en collecties

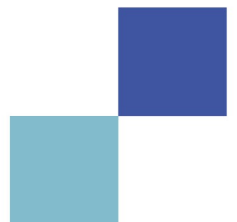
Margreet Windhorst (Raamwerk advies en tekst) in opdracht van Collectie Overijssel
Versie 1.0
25 juli 2023

COLLECTIE
OVERIJSEL

INHOUDSOPGAVE

Vooraf.....	3
2. Ingangseisen (4 uit 4)	3
2. Nadere inhoudelijke afweging (3 uit 5)	4
3. Beheermatige en juridische criteria (pas toe of leg uit).....	5
Bijlage: Matrix zwakke plekken per categorie.....	6

COLLECTIE
OVERIJSSSEL

VOORAF

Collectie Overijssel verzamelt archieven en (collecties) documenten. Als het gaat om analogo materiaal worden tweedimensionale informatiedragers verzameld: papier, perkament, audiovisuele informatiedragers, fotoafdrukken, negatieven en dia's. Draggers van digitale informatie worden bij voorkeur niet verzameld. Digitaal archief wordt idealiter bij inname van de aangeleverde dragers afgehaald en op servers opgeslagen.

Dit handvat is opgesteld om aangeboden private archieven en (collecties) documenten¹ zo goed mogelijk te kunnen beoordelen met zo min mogelijk tijdsbeslag. Het gaat uit van een getrapte afweging, zodat alleen materiaal dat echt de moeite waard lijkt langs de volledige meetlat hoeft te worden gelegd. Het is de bedoeling dat ook aanvullingen op reeds opgenomen archieven en collecties aan de hand van dit afwegingskader worden beoordeeld.

2. INGANGSEISEN (4 UIT 4)

Om eventueel voor opname in de collectie in aanmerking te komen, moet het archief, de collectie of het informatieobject voldoen aan de volgende vier criteria:

1. Het archief, de collectie of het informatieobject heeft geheel of grotendeels betrekking op het grondgebied en/of inwoners van de gemeenten Deventer en Zwolle.²
2. Het archief, de collectie of het informatieobject bestaat geheel of grotendeels uit origineel³ en authentiek⁴ materiaal.
3. Het archief, de collectie of het informatieobject bestaat geheel of grotendeels uit materiaal dat zonder meer bruikbaar (leesbaar en raadpleegbaar)⁵ is.

¹ Voor overheidsarchieven geldt, dat in de betreffende selectielijst vastligt wat er wordt overgebracht. De Archiefregeling bevat de eisen waaraan de over te brengen archieven moeten voldoen.

² Dit in afwachting van (1) nieuwe afspraken (in de vorm van Gemeenschappelijke Regeling of Dienstverleningsovereenkomst) met de Provincie Overijssel, waarin zo mogelijk ruimte komt voor acquisitie van archieven van bovenlokaal belang en van (2) nieuwe Dienstverleningsovereenkomsten met de gemeenten Dalfsen, Olst-Wijhe en Zwartewaterland waarin zo mogelijk een acquisitie-artikel wordt opgenomen.

³ Alleen in uitzonderlijke gevallen komen kopieën in aanmerking voor verwerving, te weten als het gaat om documenten (1) die verder aan alle ingangseisen voldoen, (2) waarvan de eigenaar niet bereid is de originelen af te staan, (3) waarvan de eigenaar niet in staat is de originelen goed te beheren en/of aan het publiek beschikbaar te stellen en (4) die ooit deel uitmaakten van een door Collectie Overijssel beheerd archief of collectie maar waarvan de originelen verloren zijn geraakt.

⁴ Zie https://kennis.cultureelerfgoed.nl/index.php/Thema/Wegwijzer_duurzaamheidsbeleid. Een informatieobject is *authentiek* als gegarandeerd kan worden dat het is wat het voorgeeft te zijn, doordat het controleerbaar beschermd is (geweest) tegen ongeautoriseerde toevoegingen, vernietiging en wijzigingen. Voor zowel analoge als voor digitale informatie geldt, dat de controleerbaarheid vooral ligt in de aanwezigheid van informatie over de wijze waarop het archief als geheel gevormd en beheerd is en de aanwezigheid van metagegevens die in de mappen en/of documenten besloten liggen (autorisaties, mapnamen, bestandsnamen, gegevens over de gebruikte (versie van) software, datum waarop mappen en/of documenten zijn opgemaakt of gewijzigd, locatiegegevens bij digitale afbeeldingen etc). Authenticiteit omvat ook het begrip *integriteit*. Daaronder wordt verstaan dat vorm, inhoud en structuur bij raadpleging gelijk zijn aan de vorm, inhoud en structuur van het informatieobject op het tijdstip dat het werd ontvangen of opgemaakt. PDF/A is daarvoor erkend als geschikt formaat en vooral voor tekstdocumenten goed bruikbaar.

⁵ Het archief, de collectie of het informatieobject is niet geschikt voor opname in de collectie als het geheel of grotendeels is opgeslagen op informatiedragers die niet verwerkt kunnen worden en/of is gemaakt met software die niet meer beschikbaar, werkend te krijgen of na te bootsen is. De [Bestandsformatencheck](#) en de [Wegwijzer](#)

COLLECTIE
OVERIJSEL

4. Het archief, de collectie of het informatieobject verkeert minimaal in een redelijke materiële staat of de eigenaar is bereid de kosten van materieel herstel te dragen.⁶

2. NADERE INHOUDELIJKE AFWEGING (3 UIT 5)

Als het te verwerven materiaal voldoet aan de ingangseisen, volgt een nadere inhoudelijke afweging. Hierbij geldt dat minimaal drie van de vijf van toepassing moeten zijn:

5. Het archief, de collectie of het informatieobject heeft aanvullende informatieve waarde ten opzichte van de bestaande collectie, dat wil zeggen: heeft betrekking op een of meer van de terreinen waar het collectieprofiel lacunes of zwakke plekken vertoont⁷ en/of die betrekking hebben op door de aangesloten overheden aangewezen hotspots.
6. Het archief, de collectie of het informatieobject is van hoge kwaliteit, dat wil zeggen: het scoort op minstens vier van de zeven kwaliteitsbepalende aspecten:
 - a. volledigheid;
 - b. samenhang;
 - c. beschikbaarheid van informatie over de ontstaanscontext;
 - d. interpreteerbaarheid;
 - e. zeldzaamheid of uniciteit;
 - f. artistieke, esthetische en/of (kunst)historische waarde van het archief, de collectie of het informatieobject als zodanig;
 - g. cultuurhistorische betekenis, zeggingskracht en/of onvervangbare symbolische en/of emotionele lading van (de ontstaanscontext of overleveringsgeschiedenis van) het archief, de collectie of het informatieobject.
7. De archief- of collectievormer en/of het subject waarop het archief, de collectie of het informatieobject betrekking heeft, is representatief voor een grotere groep vergelijkbare actoren.
8. De archief- of collectievormer en/of het subject waarop het archief, de collectie of het informatieobject betrekking heeft, onderscheidt zich juist vanwege zijn uitzonderlijkheid, blijkend uit een bepalende of invloedrijke rol, zijn intensieve interactie met de samenleving, de kwaliteit van zijn werk en/of omdat hij structureel substantiële informatie heeft vastgelegd die relevant is voor de kennis van (de samenleving in) de gemeenten Deventer en Zwolle.

[Voorkeursformaten](#) (m.n. het [Overzicht Voorkeursformaten](#)) geven houvast bij het identificeren van de formaten die goed te verwerken zijn. Wanneer er sprake is van encryptie, moet de archiefvormer akkoord gaan met het opheffen daarvan en de decryptiesleutel meeleveren.

⁶ Dit geldt alleen voor analogo materiaal. Het gaat er hierbij om uit te sluiten dat er sprake is van ernstige schade door bijvoorbeeld vuur of water en/of de aanwezigheid van autonoom verval door bijvoorbeeld verzuring, schimmel of ongedierte.

⁷ Zie de bijlage voor een overzicht van de lacunes en zwakke plekken o.b.v. het Collectieprofiel 2022.

COLLECTIE
OVERIJSSSEL

9. De inhoud van het archief, de collectie of het informatieobject sluit aan bij ontwikkelingen in het historisch onderzoek en/of bij langlopende maatschappelijke debatten of het archief of de collectie is al voor onderzoek en/of presentatie gebruikt en geniet al enige bekendheid bij het publiek.

3. BEHEERMATIGE EN JURIDISCHE CRITERIA (PAS TOE OF LEG UIT)

Als het archief, de collectie of het informatieobject⁸ de inhoudelijke beoordeling heeft doorstaan, zijn vervolgens beheermatige en juridische criteria aan de orde. Deze worden gehanteerd volgens het principe 'pas toe of leg uit'. Dat wil zeggen dat van de criteria kan worden afgeweken mits er overtuigende argumenten zijn waarom dat nodig of geoorloofd is. In zo'n geval valt het besluit over de verwerving niet onder het mandaat van de Relatiebeheerder Collectievorming maar moet het genomen worden door de Gemeentearchivaris Deventer of de Gemeentearchivaris Zwolle (of diens plaatsvervanger).⁹

9. Het te verwerven analoge archief of de analoge collectie is geordend, beschreven en materieel adequaat verzorgd¹⁰ en/of de archief-of collectievormer is bereid en in staat om in personele en/of financiële zin bij te dragen aan het ordenen, beschrijven en materieel verzorgen van het archief of de collectie.
10. Het te verwerven digitaal archief of de digitale collectie is geordend in een mappenstructuur. De mappen en de daarin opgenomen documenten zijn met onderscheidende bestandsnamen beschreven en/of de archief-of collectievormer is bereid en in staat om in personele en/of financiële zin bij te dragen aan het ordenen en beschrijven van het archief of de collectie.
11. De eigenaar is bereid tot schenking van het archief of de collectie.¹¹ Dit kan eventueel ook inhouden schenking op termijn, d.w.z. dat er in eerste instantie sprake is van bewaargeving, die na een in de overeenkomst vastgelegde termijn van maximaal 20 jaar overgaat in schenking.
12. De eigenaar geeft Collectie Overijssel toestemming om de archieven na opname te schonen. In dat geval wordt een lijst van te verwijderen stukken voorgelegd aan de eigenaar. De stukken die volgens de eigenaar niet mogen worden vernietigd, worden aan de eigenaar teruggegeven.¹²
13. De eigenaar stelt alleen openbaarheidsbeperkingen aan het archief of de collectie die voortvloeien uit de Algemene Verordening Gegevensbescherming en/of de Auteurswet c.a. en/of die in lijn zijn met de Archiefwet.

⁸ Voor losse informatieobjecten zijn van de hier geformuleerde criteria alleen 11, 13, 14 en 15 van toepassing.

⁹ Deze bevoegdheden en verantwoordelijkheden zullen formeel moeten worden vastgelegd in het kader van het acquisitiebeleid.

¹⁰ Conform de interne Richtlijn overdracht analoog particulier archief. Collectie Overijssel is bereid om zo nodig zuurvrije dozen en omslagen om niet beschikbaar te stellen.

¹¹ Collectie Overijssel betaalt in principe niet voor acquisities. Alleen in zeer uitzonderlijke situaties en met toestemming van de directeur kan hiervan worden afgeweken.

¹² Een lijst van wat eventueel teruggaat wordt, samen met de lijst van de vernietigde stukken, opgenomen in het beheerdossier. Bij het opnemen van nieuwe aanvullingen is het altijd raadzaam te controleren of de eerder teruggegeven vernietigbare stukken niet opnieuw worden aangeboden door de eigenaar.

COLLECTIE
OVERIJSSSEL

14. De eigenaar is bereid de Gemeentearchivaris Deventer of de Gemeentearchivaris Zwolle de bevoegdheid te geven om met in achtneming van alle wettelijke en zorgvuldigheidseisen te beslissen over afwijking van de gestelde openbaarheidsbeperkingen.
15. De eigenaar is, voor zover deze zelf de auteursrechthebbende is van het informatieobject of van het in het archief of de collectie opgenomen materiaal, bereid deze rechten over te dragen aan Collectie Overijssel.

BIJLAGE: MATRIX ZWAKKE PLEKKEN PER CATEGORIE ZWOLLE & DEVENTER

Nr	Categorie	Geografisch zwakke plekken	Zwakke tijdvakken	Inhoudelijk zwakke plekken
1.	Algemeen bestuur en politiek	Geen	21e eeuw	<ul style="list-style-type: none">Algemeen: politiek geëngageerde maatschappelijke organisaties anders dan politieke partijen (actiegroepen, vredesbeweging etc)Deventer: CDA en Gemeentebelangen; politieke partijen uit de vm. gemeente DiepenveenZwolle: politieke partijen uit de vm. gemeente Zwollerkerspel
2.	Bevolkingsregistratie	Geen	Geen	Geen
3.	Justitie en rechtspraak	Geen	Geen	Algemeen: (Sociale) advocatuur, mediation, juridische dienstverlening, deurwaarders, slachtoffer- en daderhulp
4.	Openbare orde en veiligheid	Geen: niet elke gemeente had eigen politiekorps: van de aangesloten gemeenten alleen Deventer en Zwolle	Pre-20 ^e eeuw	Algemeen (m.u.v. Zwolle): particuliere archieven zoals van reddingsbrigade, EHBO, Rode Kruis, blij-van-mijn-lijf-huizen e.d.
5.	Defensie	Geen	Geen	Zwolle: Marechausseekazerne
6.	Notariaat	Geen	Geen	Geen
7.	Financiën	Geen	Geen	Geen
8.	Eigendom, bezit en belastingen	Geen	Geen	Geen
9.	Verkeer en waterstaat	Geen		<ul style="list-style-type: none">Algemeen: wegtransport, vervoersdiensten, rederijen, luchtvaart (vliegveld Twente, zweefvliegveld Lemelerveld), belangenorganisaties (ANWB, Fietsersbond ed), actiegroepen voor of tegen infrastructurele projecten en voorzieningenDalfsen en Olst-Wijhe: spoorwegen, vaarwegen, veren, sluizen (voor zover aanwezig)

10.	Openbare werken	Geen	Geen	
11.	Ruimtelijke ordening en huisvesting		Pre-19 ^e eeuw	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen: actiegroepen, ruilverkavelingen
12.	Arbeid	Deventer	Na 1970	<ul style="list-style-type: none"> Deventer: vakbonden (m.n. industrie!), werkgevers- en ondernemersorganisaties;
13.	Welzijn en sociale zorg	Deventer (m.n. de kleinere kernen) Zwolle (m.n. Zwollerkerspel)	Pre-20 ^e eeuw	<ul style="list-style-type: none"> Deventer: voedselbank, jeugdzorg, gehandicaptenzorg, verslavingszorg, maatschappelijk werk, vrouwenemancipatie, (zelf)organisatie van en hulp aan migranten, minderheden (alleen woonwageneigenaren vertegenwoordigd; grote populatie met Turkse wortels ontbreekt geheel) en vluchtelingen (alleen vluchtelingen WOI vertegenwoordigd), goede doelen, ontwikkelingshulp; Zwolle: inkomensondersteuning (ook voedselbank e.d.), jeugdzorg, verslavingszorg, (zelf)organisatie van en hulp aan migranten, minderheden en vluchtelingen (alleen organisaties van/voor Surinamers en Molukkers aanwezig), goede doelen.
14.	Gezondheidszorg	Deventer	Pre-20 ^e eeuw, 21 ^e eeuw	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen: thuiszorg, hospice, eerstelijnszorg (huisarts, tandarts, paramedische zorg (fysio- en oefentherapie, logopedie, ergotherapie en diëtetiek) Deventer: geestelijke gezondheidszorg
15.	Natuur en milieu	Deventer Zwolle	20 ^e /21 ^e eeuw	Algemeen: lokale afdelingen van bijv. Milieudefensie, WNF, IVN; lokale organisaties zoals Stichting Avifauna Zwolle, werkgroepen voor de bescherming van vogels, vleermuizen etc)
16.	Landbouw, veeteelt en visserij	Zwolle (m.n. Zwollerkerspel)	Pre-19 ^e eeuw, 21 ^e eeuw	Algemeen: akkerbouw/tuinbouw, visserij, niet-coöperatieve agrarische bedrijven
17.	Onderwijs en wetenschap	Deventer (m.n.)	21 ^e eeuw	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen: bijzonder neutraal onderwijs (vrije scholen, montessori etc.), islamitisch onderwijs (basisscholen aanwezig in Deventer en in Zwolle), voor-en vroeg-schoolse educatie (peuterspeelzalen en kinderopvang), buitenschoolse opvang Deventer (Diepenveen en Schalkhaar): kleuteronderwijs, lagere/basisscholen Deventer: bijzonder onderwijs
18.	Kunst, cultuur en erfgoedbeheer	Deventer: overige kernen Zwolle: overige kernen	21 ^e eeuw	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen: individuele kunstenaars/makers, toneel/theater, niet-Nederlandse culturen, subculturen Deventer en Zwolle: vrijwel niets van het verenigingsleven uit de overige kernen Deventer: beeldende kunst, cultuureducatie, dans, design, film, fotografie, literatuur, mode, musical, popmuziek en toneel zijn niet of nauwelijks aanwezig
19.	Media en pers	Deventer: overige kernen Zwolle: overige kernen	21 ^e eeuw	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen: lokale en regionale radio en tv (RTV Oost), wijkkrantjes, Deventer, Zwolle: geen materiaal uit/over de overige kernen
20.	Sport en recreatie	Deventer: overige kernen	na 1970	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen: sportscholen, yoga, denksporten, nieuwe sporttrends (padel, boulderen)

COLLECTIE
OVERIJSEL

		Zwolle: overige kernen		<ul style="list-style-type: none">• Deventer: van de in de gemeente grotere sporten ontbreekt handbal
21.	Industrie, handel en dienstensector	Deventer: kleine kernen Zwolle: kleine kernen	Pre-19 ^e eeuw, 21 ^e eeuw	<ul style="list-style-type: none">• Algemeen: middenstand (winkeliers), toerisme• Deventer: zuivel- en vleesverwerking, aardewerk, sigaren• Zwolle: veredelingsnijverheid (koffie, suiker),
22.	Religie en levensbeschouwing	Deventer Zwolle: Zwollekerspel	na 1970	Algemeen: niet-christelijke religies (moskeeën in Deventer en Zwolle, hindoetempel Olst), migrantenkerken, orthodox-protestante kerkgenootschappen, jonge evangelische gemeenschappen

23.	Huizen	Geen	Geen	Geen. De gemeenten telden wel meer havezates dan in de collectie vertegenwoordigd zijn, maar uit alle gemeenten (m.u.v. Zwartewaterland dat slechts 1 havezate had) zijn meerdere huisarchieven aanwezig
24.	Families en personen	Deventer: overige kernen Zwolle: Wijthmen, Windesheim	na 1950	Niet vast te stellen, omdat uit de namen van de archief- en collectievormers en uit de titels van de archieven en collecties niet duidelijk wordt wat de achtergrond of kernmerken van de betreffende families en personen waren. NB. Van 12,5% van de familie- en persoonsarchieven is niet duidelijk uit welke plaats zij afkomstig zijn en/of op welke plaats zij betrekking hebben.
25	Koloniën en overzeese gebiedsdelen	Hele provincie, m.u.v. Deventer	17 ^e t/m 20 ^e eeuw	<ul style="list-style-type: none">• Algemeen: buitenplaatsen, bedrijfstakingen en families met een binding met een of meer van de vm. koloniën• Zwolle: veredelingsnijverheid heeft een duidelijke relatie met de vm. koloniën (zie ook onder categorie 21)
26	Leeg	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
27	Overige	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
28	Verzamelingen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
-	Algemeen, over alle categorieën heen	nvt	nvt	<ul style="list-style-type: none">• Inwoners met een andere culturele achtergrond en/of met niet-Nederlandse (voor)ouders• LHBTi+/Queer-community• Mensen met een beperking• Relatief jonge bedrijfstakingen (ICT, coaching, mediation, wellness, kinderopvang etc), relatief jonge sporten (yoga, squash, padel, sportklimmen, sportscholen etc), relatief jonge levensbeschouwelijke organisaties, relatief jonge cultuurvormen (urban arts, popmuziek etc)• Actievezen• Lokale tradities en evenementen (zie bijlage 1 Collectieprofiel)

COLLECTIE
OVERIJSEL

